
Odbor za kulturu i obrazovanje

2017/2131(INL)

17.5.2018

MIŠLJENJE

Odbora za kulturu i obrazovanje

upućeno Odboru za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove

o „stanju u Mađarskoj” (u skladu s rezolucijom Europskog parlamenta od 17. svibnja 2017.)
(2017/2131(INL))

Izvjestiteljica za mišljenje: Petra Kammerevert

(Inicijativa – članak 45. Poslovnika)

PA_INL

PRIJEDLOZI

Odbor za kulturu i obrazovanje poziva Odbor za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

Akt o izmjeni Zakona o nacionalnom visokom obrazovanju

1. priznaje da je u nedostatku jedinstvenih normi Unije ili modela u području obrazovanja, zadatak mađarske vlade da uspostavi i redovito preispituje najprimjereni regulatorni okvir koji se primjenjuje na strana sveučilišta na njezinu državnom području te da nastoji poboljšati taj okvir, kao što je navedeno i u zaključcima Venecijanske komisije; ističe, međutim, da prema članku 165. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) Unija doprinosi razvoju kvalitetnog obrazovanja poticanjem suradnje među državama članicama te, ako je to potrebno, podupiranjem i dopunjavanjem njihovih aktivnosti, pri čemu u potpunosti poštuje odgovornost država članica za nastavni sadržaj i ustroj obrazovnih sustava te njihovu kulturnu i jezičnu raznolikost; nadalje ističe da zakoni o obrazovanju koje provodi mađarska vlada moraju biti u potpunosti usklađeni sa slobodama unutarnjeg tržišta i temeljnim pravima;
2. podsjeća da je Parlamentarna skupština Vijeća Europe u travnju 2017. nakon donošenja akta o izmjeni Zakona o nacionalnom visokom obrazovanju u Mađarskoj zatražila mišljenje Venecijanske komisije te da je Venecijanska komisija u svojim zaključcima izjavila da je uvođenje strožih pravila, uz stroge rokove i ozbiljne pravne posljedice za strana sveučilišta koja već dugi niz godina imaju sjedište u Mađarskoj i tamo zakonito djeluju, iz perspektive vladavine prava i poštovanja temeljnih prava vrlo problematično;
3. priznaje da je mađarska vlada ispunila neke zahteve iz Rezolucije Europskog parlamenta od 17. svibnja 2017. o stanju u Mađarskoj, a posebno u pogledu ukidanja rokova iz akta o izmjeni Zakona o nacionalnom visokom obrazovanju, kao i početka razgovora s tijelima SAD-a nadležnim za Srednjoeuropsko sveučilište; međutim, žali zbog toga što mađarski premijer još uvijek nije potpisao sporazum o suradnji između mađarske vlade i vlade države sjedišta Srednjoeuropskog sveučilišta, koji je spreman od prošle godine; osim toga, žali da mađarska vlada nije povukla akt o izmjeni Zakona o nacionalnom visokom obrazovanju;
4. nadalje primjećuje da obustava rokova na dugoročnoj osnovi nije pogodna za sigurnost planiranja za sveučilišta, njihovo nastavno osoblje i studente; u tom kontekstu pozdravlja činjenicu da su mađarske vlasti 13. travnja 2018. posjetile američku saveznu državu New York u cilju ublažavanja preostalih rezervi mađarske vlade u vezi sa Srednjoeuropskim sveučilištem; žali, međutim, zbog toga što još uvijek nije potписан niti ratificiran sporazum o suradnji između mađarske vlade i vlade države sjedišta Srednjoeuropskog sveučilišta, iako su mađarske vlasti tijekom posjeta dale do znanja da Srednjoeuropsko sveučilište sada ispunjava zahteve „Lex CEU-a”; stoga poziva mađarsku vladu da deblokira i nastavi sklapanje sporazuma o suradnji u vezi sa Srednjoeuropskim sveučilištem, o kojem su se već vodili pregovori sa američkom saveznom državom New York, kako bi sveučilište moglo uredno obavljati svoj posao;
5. žali zbog toga što pravni spor između Komisije i mađarske vlade u vezi s aktom o

izmjeni Zakona o nacionalnom visokom obrazovanju do sada još nije riješen, što je dovelo do pokretanja postupka od strane Komisije pred Sudom Europske unije; ističe da Mađarska ima pravo na vlastite zakone o obrazovanju, ali ti zakoni ne smiju biti u suprotnosti sa slobodama unutarnjeg tržišta, osobito sa slobodom pružanja usluga i slobodom poslovnog nastana te pravom na akademsku slobodu, pravom na obrazovanje i slobodom poduzetništva, koji su utvrđeni u Povelji Europske unije o temeljnim pravima;

Segregacija romske djece

6. izražava zabrinutost činjenicom da su, općenito, višestruki oblici dnevne diskriminacije i, osobito, segregacija romske djece u području obrazovanja i dalje strukturne i duboko ukorijenjene pojave u Mađarskoj i drugim europskim zemljama, što pridonosi socijalnoj isključenosti Roma i smanjuje njihove izglede za integraciju u obrazovni sustav, na tržište rada i u društvo u cjelini; podsjeća na to da se pitanje segregacije Roma tematizira u brojnim preporukama Komisije i stoga poziva mađarsku vladu da se drži tih preporuka i primjenjuje učinkovite mjere;

Medijska politika

7. mišljenja je da Komisija prilikom revizije medijskog zakonodavstva 2010. nije bila dovoljno temeljita i nije uzela u obzir vrijednosti utvrđene u članku 2. UFEU-a; podsjeća da je u lipnju 2015. Venecijanska komisija objavila mišljenje o medijskom zakonodavstvu u Mađarskoj, u kojem je navela da je kao prioritet potrebna revizija nekoliko pitanja, ako mađarska tijela ne žele samo poboljšati stanje u vezi sa slobodom medija u zemlji, nego i promijeniti javnu percepciju slobode medija;
8. smatra da je zakon o medijima iz 2010. s nedostatnim pravilima u pogledu vlasničke isprepletenosti doveo do iskrivljenog i neuravnoteženog medijskog tržišta; naglašava da je mađarsko tržište postalo u većoj mjeri koncentrirano, da su nestale mnoge neovisne lokalne postaje i da je nekada uspješan segment lokalnih radio-stanica također na gubitku; smatra da je potrebno ojačati transparentnost vlasništva nad medijima, pogotovo ako medijska kuća prima javna sredstva;
9. mišljenja je da je vijeće za medije, čije članove od 2010. može birati samo vladajuća stranka, aktivno pridonijelo restrukturiranju radijskog tržišta kako bi se zadovoljile prevladavajuće političke potrebe; zgrožen je činjenicom da vijeće za medije nije uspjelo zajamčiti ni minimalnu razinu ravnoteže u medijima;
10. ističe da se državnim izdacima za oglašavanje određenim medijskim poduzećima daje nerazmjerna prednost u odnosu na druga; ističe da su državni izdaci 2017. bili viši nego ikad prije te da se državni oglasi u pravilu dodjeljuju medijima koji su odani vlasti i kojima pretežito upravljaju oligarsi;
11. podsjeća na to da je u svibnju 2017. mađarski parlament donio zakon kojim se nacionalni porez na oglašavanje podiže sa 5,3 % na 7,5 %, što izaziva zabrinutost zbog mogućeg pritiska na preostale neovisne medije u zemlji; zabrinut je zbog toga što je oglašavanje za političke stranke u javnim i privatnim medijima dopušteno samo ako je besplatno, što je dovelo do sumnji u pogledu ograničavanja pristupa informacijama, s obzirom na to da privatni mediji možda neće biti spremni emitirati besplatno

oglašavanje; smatra da je potrebno zajamčiti da se sa svim medijima na pošten i transparentan način sklope ugovori o javnom oglašavanju;

12. naglašava da takozvana služba za radiodifuziju (MTVA), koja obuhvaća sve javne radijske i televizijske postaje, nekritički širi poruke vlade i, osobito, neprekidno prikazuje vladinu kampanju usmjerenu protiv izbjeglica, odnosno njezinu kampanju „Stop-Soros”; naglašava da javna televizijska postaja M1 kao 24-satni informativni kanal nudi više mogućnosti nego ranije za propagandu i prenošenje poruka vlade;
13. ističe da služba za radiodifuziju nije u skladu sa zahtjevima transparentnosti, da ne pruža javno dostupne informacije za praćenje potrošnje javnih sredstava i, za razliku od mnogih europskih javnih radiotelevizijskih kuća, nema godišnjeg izvješća te da nije poznato kako utvrđuje, odnosno na koji način ispunjava obveze pružanja javne usluge;
14. podsjeća na to da su sloboda i pluralizam medija temeljna prava utvrđena u članku 11. Povelje Europske unije o temeljnim pravima i da čine osnovne temelje demokratskih društava; stoga apelira na mađarsku vladu da slobodu i pluralizam medija zajamči kao ključne vrijednosti Unije;
15. naglašava u vezi s nedavno objavljenim indeksom demokracije 2017. koji izrađuje Economist Intelligence Unit te Svjetskim indeksom slobode medija za 2018. godinu koji izrađuju Reporteri bez granica, da zbog opsežnih intervencija države i pojačanih državnih kontrola u proteklim godinama u Mađarskoj postoje ozbiljni razlozi za zabrinutost u pogledu slobode i pluralizma medija; u tom kontekstu izražava zabrinutost zbog prodaje, a potom i zatvaranja Népszabadsága, jedne od najstarijih i najuglednijih novina u Mađarskoj;
16. naglašava da se novinarima neovisnih medija često bitno otežava obavljanje njihova posla, da se suradnicima medija redovno zabranjuje ulazak u zgradu Parlamenta te da se novinarima u Parlamentu ograničavaju prostori za postavljanje pitanja političarima i razgovore s njima;
17. zabrinut je zbog toga što je mađarska vlast, nakon što su vlasti bliski oligarsi preuzele posljednje neovisne mađarske regionalne novine, nedavno proširila svoju kontrolu nad medijima te je koncentracija medija u Mađarskoj prema „Reporterima bez granica” poprimila dosad nezabilježenu grotesknu razinu; smatra da je potrebno povećati transparentnost vlasništva nad medijima, pogotovo ako se dotičnom poduzetniku dodjeljuju javni ugovori;
18. žali zbog toga što je vlasti bliski internetski portal 888.hu nedavno objavio crnu listu novinara koji rade za strane medije i koje se naziva „stranim Sorosevim propagandistima” te da je to bez sumnje u suprotnosti s načelom slobode medija;

Nevladine organizacije

19. duboko je zabrinut zbog sve manjeg prostora djelovanja organizacija civilnog društva u Mađarskoj; u tom pogledu žali zbog pokušaja mađarske vlade da nadzire rad nevladinih organizacija i ograniči njihove mogućnosti da obavljaju svoj legitimni posao, ponajprije u okviru zakona o nevladinim organizacijama i zakonom „Stop Soros“;

20. ističe da se zakonom o nevladnim organizacijama, koji se odnosi na nevladine organizacije koje se financiraju stranim sredstvima, nepropisno ograničavaju temeljna prava utvrđena u Povelji Europske unije o temeljnim pravima, osobito pravo na slobodu udruživanja, da se njime uvode neopravdana i neproporcionalna ograničenja slobodnog kretanja kapitala i potiče sumnja u poštovanje prava na zaštitu privatnog života i osobnih podataka; naglašava da je Komisija stoga morala podnijeti tužbu Sudu Europske unije u vezi sa zakonom o nevladnim organizacijama; duboko žali zbog činjenice da je, unatoč tome što je u tijeku postupak pred Sudom Europske unije u vezi sa zakonom o nevladnim organizacijama, mađarska vlada u veljači 2018. uvela drugi zakon, tzv. „Lex Stop Soros”, kojim se namjerava dodatno ograničiti pravo na udruživanje i rad nevladinih organizacija; u tom pogledu žali zbog namjere mađarske vlade da prisilno zatvori sve nevladine organizacije koje financira Soros i da nevladnim organizacijama omogući rad u području migracija samo uz državnu dozvolu; duboko je zabrinut zbog toga što bi predloženi zakoni mogli poslužiti kao model u Uniji kojim će se ugroziti vrijedan rad organizacija civilnog društva koje se bore za poštovanje ljudskih prava, što je opasnost na koju je nedavno upozorila Agencija EU-a za temeljna prava; skreće dodatnu pozornost na činjenicu da je vladajuća stranka izgradila mrežu nevladinih organizacija pod vodstvom vlade, koje se financiraju iz javnih sredstava i čija je glavna aktivnost širiti vladine poruke i organizirati prosvjede u korist vlade;

Općenito

21. smatra da situacija u području visokog obrazovanja, obrazovanja Roma, slobode i pluralizma medija te stanje nevladinih organizacija u Mađarskoj predstavljaju jasan rizik od teškog kršenja vrijednosti iz članka 2. Ugovora o Europskoj uniji (UEU); stoga apelira na Komisiju da se i dalje koristi svim raspoloživim sredstvima u okviru Ugovora;
22. s tim u vezi smatra da je pokretanje postupka iz članka 7. UEU-a opravdano radi poštovanja zajedničkih vrijednosti Unije te kako bi se zajamčila vladavina prava;
23. poziva Komisiju da nastavi pomno pratiti razvoj zakonodavnog postupka i da obrati pozornost na pitanje u kojoj se mjeri prijedlozima krši pravo Unije, uključujući temeljna prava, te da sve procjene bez odgode učini javno dostupnima;
24. poziva OESE/ODIHR da u okviru aktivnosti misije za promatranje izbora nakon ishoda parlamentarnih izbora u Mađarskoj pokrene postupak praćenja i da pomno prati zlouporabu slobode izražavanja i zlouporabu administrativnih resursa;
25. poziva Komisiju da poveća sredstva za neovisne projekte u području slobode i pluralizma medija, kao što je, među ostalim, alat za praćenje medijskog pluralizma, kojima se dokumentiraju kršenja slobode medija i pruža potpora ugroženim novinarima.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	16.5.2018	
Rezultat konačnog glasovanja	+: -: 0:	13 4 8
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Isabella Adinolfi, Dominique Bilde, Andrea Bocskor, Nikolaos Chountis, Silvia Costa, Damian Drăghici, Jill Evans, María Teresa Giménez Barbat, Giorgos Grammatikakis, Petra Kammerevert, Svetoslav Hristov Malinov, Curzio Maltese, Luigi Morgano, John Procter, Michaela Šojdrová, Helga Trüpel, Sabine Verheyen, Julie Ward, Bogdan Brunon Wenta, Theodoros Zagorakis, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver, Krystyna Łybacka	
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Algirdas Saudargas	
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 200. st. 2.	António Marinho e Pinto	

**KONAČNO GLASOVANJE POIMENIČNIM GLASOVANJEM U ODBORU KOJI
DAJE MIŠLJENJE**

13	+
ALDE	María Teresa Giménez Barbat, António Marinho e Pinto
GUE/NGL	Nikolaos Chountis, Curzio Maltese
S&D	Silvia Costa, Damian Drăghici, Giorgos Grammatikakis, Petra Kammerevert, Krystyna Łybacka, Luigi Morgan, Julie Ward
Verts/ALE	Jill Evans, Helga Trüpel

4	-
ENF	Dominique Bilde
PPE	Andrea Bočkor, Michaela Šojdrová, Milan Zver

8	0
ECR	John Procter
EFDD	Isabella Adinolfi
PPE	Svetoslav Hristov Malinov, Algirdas Saudargas, Sabine Verheyen, Bogdan Brunon Wenta, Theodoros Zagorakis, Bogdan Andrzej Zdrojewski

Korišteni znakovi:

- + : za
- : protiv
- 0 : suzdržani